

könyvtárakba», s ezáltal a könyvtár forgalma, már az elmúlt év forgalmával szemben is 30⁰/₀-os emelkedést mutat.

Nagy örömmel látjuk e modern kultúrintézményünk fejlődését s azt az alapos munkát, mellyel a legnemzetibb tudomány eszközt, a könyvet szeretik és megbecsülik.

DR. K. S.

Aktuális kérdések irodalma. *Fővárosi Könyvtár.* 39. és 40. sz.

A Fővárosi Könyvtár a nagy s sokakat érdeklő aktuális kérdésekről már jó ideje kitünő bibliográfiákat bocsát az érdeklődők rendelkezésére. E sorozat legújabb számai a *Lakbérleti jog*-gal kapcsolatos és a *Békerevizio* kérdését érintő s a Fővárosi Könyvtárban található művek, cikkek jegyzékét adják. A 39-ik számú s a *Lakbérleti jog*ról szóló jegyzék csak az újabb gyarapodásból kiválasztott műveket közli, míg a régibb irodalom címszói dolgában az *Értesítő* megfelelő szakjára utal. Így is 88 címet sorol fel. A 40-ik sz. jegyzék a mindnyájunk szívéhez közt *Békerevizio* kérdésre vonatkozó 93 címmel szolgál az érdeklődőknek.

I. K.

Balogh Jolán: *A madocsei apát «a királyi könyvek miniátora».* (Henszlmann-lapok. 5. szám.)

A magyar történeti és művészettörténeti kutatások egyik állandóan napirenden levő kérdése a Corvina könyvtárának rekonstruálása és a nagy királyunk által foglalkoztatott művészek kilétének és munkáinak megállapítása. A hosszabb-rövidebb közömbös időket az érdeklődések egy-egy újabb felfedezése váltja fel, mely nagy lendülettel viszi a nyitva maradt kérdéseket a megoldás felé. Az utolsó évek gazdag termése boldog emlékeztető tudósunk, FRANKÓI Vilmos ösztökélésének köszönhető, ki aggkorában is oly csodálatos friss érdeklődéssel és meleg egyéniségének minden szeretetével fordult újra, utoljára e fontos és szép kérdés felé.

Az újabban megjelent dolgozatok egyik legbecselesebb darabja, BALOGH Jolán tanulmánya, egy, a Corvina művészeire vonatkozó, régóta izgató problémát fejt meg: ki volt a rejtélyes madocsei apát? kit ULÁSZLÓ király 1495-iki számadás könyvei mint a királyi könyvek miniátorát emlitenek. Eddig annyit sikerült megállapítani, hogy neve János Antal volt, de működési idejének kezdetét pontos adatokkal megörögzíteni nem állt módunkban. BALOGH Jolán a milánói állami levéltárban két oklevélre akadt, melyek 1487 okt. 8-áról és 1490 jan. 12-ről vannak keltezve és az apátot frater Johannes Antonius (illetőleg Joano

Antonio) CATTANEO de Mediolano néven említik s domonkosrendű szerzetesnek mondják. Ezen nagyfontosságú oklevelek minden szava súlyos jelentőségű. Megtudjuk belőlük először is az apát teljes nevét, s ezenfelül értesülünk arról, hogy milánói származású volt. A Corvin-kódexek művészi díszéről szóló tanulmányomban volt alkalmam egy kéziratcsoportnak, a párizsi CASSIANUSHOZ kapcsolódó kódexeknek, melyeket teljes joggal tekinthetünk a madoccai apát munkáinak, tiszta milánói stíljére rámutatni. Az apát milánói származása igazolja e megfigyelések és megállapítások helyességét.

A domonkosrendű szerzetesi voltára való hivatkozás bonyolulttá teszi a kérdést, de viszont egy eddig érthetetlen körülményt meg is magyaráz. Mint tudjuk, a madoccai apátság előbb bencés kolostor volt. Ha most mégis egy domonkosrendű szerzetes kapta meg az apátságot, az BALOGH Jolán igen találó feltevése szerint nem lehet másként, mint hogy a már 1474-ben konvent nélkül szükölködő apátságot a domonkosrendnek adták át s a madoccai apátság ebben az időben már csak cím és jövedelem volt. Ezek szerint az apát nem lévén Madocsa-hoz kötve, nem tartózkodott ott és így joggal tekinthető a budai műhely legfontosabb és művészeti szempontból döntő jelentőségű tagjának.

A korábbi oklevél dátuma: 1487 október. Az Erdődi BAKÓCZ-féle címeres levél pedig, mely először tünteti fel a CASSIANUS-csoport díszítési modorát: 1489 január. E modor lényegesen különbözik attól, amelyben a budai műhely korábbi darabjai készültek és világosan elárulja, hogy egy új, jelentékeny művésznek kellett a műhelybe belépnie. Nem kételkedhetünk benne, hogy e művész az alig egy éve elős ör említett Giovanni Antonio CATTANEO de Mediolano. Annál is inkább, mert e művész a kéziratok tanúsága szerint, működését MÁTYÁS alatt kezdve meg, munkásságával átnyúlik ULÁSZLÓ idejére is s az újonnan felmerült adatok bizonyító erejénél fogva ma már teljes bizonyossággal mondhatjuk ugyanezt a madoccai apátról is, kinek eddig csak ULÁSZLÓ-kori működéséről tudtunk.

A HEKLER professzor szerencsés ötlete folytán megszületett *Henszlmann-lapok* könyved és fürgé füzetkéinek örömmel köszönjük, hogy BALOGH Jolán értékes felfedezéséről oly hamar értesülhettünk. S örömminket csak az zavarja, hogy ilymódon örökre le kell mondanunk arról az illuzióról, hogy a budai műhely legjelentékenyebb tagja, a madoccai apát — minden milanoi iskolázottsága dacára — esetleg magyar lehetett.

DR. HOFFMANN EDITH.